

Název	Družstvo poskytující úvěry
Předpis	• Zákon č. 87/1995 Sb. o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o spořitelních a úvěrních družstvech) • Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách (zákon o bankách)
Ustanovení	• § 1 odst. 2 a § 2a zákona o spořitelních a úvěrních družstvech • § 2 zákona o bankách
Otázka	Může běžné družstvo poskytovat úvěry třetím osobám (nečlenům), pokud nemá povolení podle zákona o spořitelních a úvěrních družstvech?
Odpověď	Poskytování úvěrů je činností, k jejímuž výkonu není potřeba povolení České národní banky ani registrace u České národní banky. V případě soustavného poskytování úvěrů za účelem dosažení zisku se jedná o volnou, případně vázanou živnost, jde-li o spotřebitelské úvěry. Tuto činnost tedy může vykonávat i běžné družstvo s příslušným živnostenským oprávněním. (Naopak družstevní záložna nečlenům úvěry poskytovat nemůže.) Zároveň je nutné zdůraznit, že získávání zdrojů pro poskytování úvěrů nesmí spočívat v přijímání vkladů od veřejnosti, a to ani vydáváním dluhových cenných papírů (§ 2 zákona o bankách). Vklady jsou v zákoně o bankách vymezeny jako „svěřené prostředky, které představují závazek vůči vkladateli na jejich výplatu“. Členské vklady družstevníků nenaplní tuto definici, neboť družstvo nemá závazek vrátit alespoň vloženou částku („vklad“), ale vypořádací podíl, jehož výše se odvíjí od dalších skutečností, zejména hospodářských výsledků družstva, popř. podíl na likvidačním zůstatku. Není vyloučeno, že soubor ujednání spojených se vznikem členství v družstvu naplní znaky družstevní záložny, tj. přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet. Tento aspekt je potřeba zkoumat podle okolností jednotlivého případu. Obecně lze konstatovat, že pokud by družstvo přijalo závazek, jakýmkoliv způsobem vrátit členovi přijaté peněžní prostředky, o přijímání vkladů od veřejnosti by se zřejmě jednalo. Povolení družstevní záložny může být potřebné i v dalších případech, srov. § 1 odst. 2 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech. Poskytování úvěrů družstvem však vyžaduje toto povolení jen, je-li doprovázeno přijímáním vkladů ve výše uvedeném smyslu a dlužníky pak mohou být pouze členové družstva.
Význam odpovědi pro její adresáty	Tato odpověď vyjadřuje názor pracovníků České národní banky. Soud a případně i bankovní rada České národní banky mohou zaujmout odlišný názor. Postup v souladu s odpovědí však bude ČNB při výkonu dohledu nad finančním trhem považovat v mezích odpovědi a jejích východisek za postup v souladu s právními předpisy, ledaže z okolností vyplýne neaplikovatelnost odpovědi na daný případ.
Kontaktní osoba:	Miloš Machač, milos.machac@cnb.cz
Datum:	14. 12. 2010